

Vážení,

dovolil bych si jménem svým a jako jeden z redakčních radních časopisu Plav i jménem jeho redakce nominovat na Státní cenu za překladatelské dílo PhDr. Miroslava Jindru, a to za celoživotní překladatelské dílo, s přihlédnutím k dvěma jeho posledním překladům, básnické sbírce Leonarda Cohena *Knihla toužení* (Argo, 2008) a románu Kurta Vonneguta *Matka noc* (Argo, 2008).

Podrobná charakteristika osoby a díla:

Miroslav Jindra (* 5. 8. 1929) vystudoval v letech 1948–1952 češtinu a angličtinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (PhDr. 1953). V letech 1952–1964 pracoval jako pedagog na několika vysokoškolských katedrách jazyků (odborný asistent anglického jazyka), 1964–1976 jako odborný pracovník-specialista (lingvistika – anglická gramatika) v Československé akademii věd, od roku 1976 do současnosti (od roku 2000 externě) působí na nynějším Ústavu anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (nejdříve se orientoval na úvod do studia literatury a úvod do dějin zemí anglického jazyka, později se zaměřil na americkou literaturu, kanadská kulturní studia, kanadskou literaturu a teorii a praxi literárního překladu); od roku 1996 přednáší zároveň na částečný pracovní úvazek na katedře anglistiky Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (předměty teorie a praxe literárního překladu, dějiny starší anglické literatury). V prvním údobí svého anglistického působení se orientoval lingvisticky (z této oblasti čerpal i téma své doktorské disertace *Slovesný vid v angličtině*); je spoluautorem několika učebnic angličtiny. Od druhé poloviny 70. let se věnuje především anglicky psané literatuře a problematice literárního překladu. Roku 1990 založil na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy regionální program kanadských studií; je spoluautorem *Dějiny Kanady* (s Lenkou Rovnou; Praha: NLN, 2000). Od roku 1954 je činný jako překladatel, vydal více než padesát knižních překladů britských a amerických literárních děl (převážně románů), překládá i moderní poezii, je autorem několika desítek doslovů a předmluv k překladům anglicky psané literatury. Řadu let byl členem výboru Obce překladatelů a předsedou poroty Překladatelské soutěže Jiřího Levého. Je členem Českého centra Mezinárodního PEN klubu, Kruhu moderních filologů, Jazykovědného sdružení a České a Slovenské asociace amerikanistů. Za své překlady byl několikrát odměněn: je nositelem tvůrčí odměny Obce překladatelů za překlad Hellerova románu *Zavíráme!* (1995) a Cunninghamova románu *Hodiny* (2002), za překlad Tevisova románu *Zpěv drozda* pak roku 1985 dostal scifistickou cenu Ludvík.

K posledním dvěma Jindrovým překladům snad jen tolik: pokud někdo chce pochopit, jak záleží vyznění knihy na osobě překladatele, měl by si srovnat překlad *Matky noci* od

Zbyňka Ryby z roku 1992 a Jindrův překlad z roku 2008. (Na tom prvním dr. Beran dlouhá léta ukazoval studentům anglistiky, kolika různých chyb se mohou dopustit.) O překladu Cohenovy *Knihy toužení* pak hispanista Petr Zavadil napsal do Lidových novin toto: „Překladatel Miroslav Jindra se s *Knihou toužení* vypořádal skvěle. Čtete-li ji v češtině, čtete to, co Cohen napsal, ba co víc, čtete opravdu Cohena, a dokonce jeho básně čtete tak, jak je Cohen napsal.“ Větší poctu myslím kolega kolegovi složit nemůže.

Zdůvodnění návrhu na udělení ceny:

V posledních patnácti letech jsem měl tu čest poznat Miroslava Jindru hned v několika rolích: nejdříve jako svého pedagoga na Filozofické fakultě UK, poté jako překladatele, jehož rukopisy jsem redigoval, a naposledy jako svého spolupřekladatele (a spoluredaktora) dvou povídkových sbírek Margaret Atwoodové. Lepšího učitele překladu než doktora Jindru si začínající anglisté sotva mohli přát: jeho semináře byly věcné, anglosasky praktické, a přitom nepostrádaly humor. Na rozdíl od mnoha jiných učitelů neměl předem hotový názor, dokázal popřát sluchu argumentům anglistů sotva opeřených a prakticky nám tak na překladu jediné věty, odstavce či stránky ukazoval, že spíš než jediná správná řešení existuje jistý interpretační rozptyl, do kterého se dobrý překladatel musí strefit.

Jako redaktor Jindrových překladů (zejména Malamudových povídek) jsem měl možnost při důkladném porovnání originálu s překladem konfrontovat univerzitní látku s praxí. Jindrové překlady se do onoho interpretačního rozptylu střefovaly bez výjimky a napoprvé, ale to je pořád ještě velmi chabá chvála. Byly přesné a citlivé, voněla z nich mateřština (opravdu jsem se jako redaktor jen málokdy setkal s tak širokým výrazovým rejstříkem zvláště v hovorovějších polohách jazyka), byly inventivní – a přitom ne násilně, na úkor autora. Miroslav Jindra mi ve svých překladech naplňoval slova Jana Zábrany: „Překladatel se neobejde bez odvahy, nesmí se nechat originálem pasivně uvláčet, musí umět přejít do útoku – ale zůstat při tom pokorný.“

V neposlední řadě jsem se pak setkal s Jindrovými překlady jako čtenář – a výčet jeho překladů se čte jako dějiny americké literatury: Dreiser, Malamud, Faulkner, Updike, Capote, Heller, Cunningham. Kdybychom sečetli výtisky mnoha reedic jeho dvou nejpopulárnějších překladů, a sice Hellerovy *Hlavy XXII* a Ruarkových *Medojedek*, dostali bychom se k bezmála miliónu výtisků: jen málokterý překladatel měl takovou možnost formovat jazykové vědomí národa jako on. A to i díky titulům, nad kterými by literární snobové (neprávem a z neznalosti) ohrnovali nos – na jeho překladu dialogů v románu Stephen Kinga *Misery* by se dal založit ne jeden seminář o tom, jak se má a může

překládat přímá řeč, stejně jako by se na Rhinehartově *Kostkaři* dalo vyučovat řešení slovních hříček a celá teorie kompenzace.

Česká překladatelská tradice je výrazná a silná. Zdánlivě jde o samozřejmost, ale samozřejmost to v žádném případě není: stojí na silných osobnostech, které jsou navíc ochotny své vědomosti a zkušenosti předávat dále. Přesně takovou osobností Miroslav Jindra je, a proto si ho taky dovoluji nominovat na státní překladatelskou cenu za celoživotní dílo.

V Praze 20. května 2009

Viktor Janiš
redakční radní

Anna Čmejrková
šéfredaktorka